

FÖLDRAJZI NEVEK AZ ÉRDY KÓDEXBŐL

DIENES ERZSÉBET

Az 1526—27-ben íródott, 675 lap terjedelmű Érdy-kódex gazdag tárháza az ókori és középkori földrajzi neveknek.

A dolgozat a több száz adat közül csupán a Magyarországra vonatkozó földrajzi neveket tartalmazza.

A betűjelölések a Volf-féle kiadás szerint történnek. A szöveg a kézirat alapján ki van javítva, de a Volf-féle kiadás és a kézirat közötti számos — értelmi különbséget nem okozó — eltérésre a dolgozatban nem történik utalás.

Bács: es eleyben yarwlwan az gonoz wyd *Bachy* Ispan azt tanachollya vala kyralnak hogy geysa herczegöt meg ölethnee 399a| es velök vala vyd ees *Bach megyey* Ispan. 398b|

Bajcs: Mykoron azert halalara ywtot vona hagyaa meg hozyaa tartozoknak hogy mynt ky mwlncek ottan vynneek tefteet *Baychba* az remeteekhez temethny 633b|

Bakony: De nem lehete mert meg fogaak ewtet az *Bakon közepöt* es wgyan ott ky mwleek az vylagbol [ti. Endre király] 397b|

Balaton: kyral azeert mynddennek előtte rakattata egy monoftort az *Balaton partyan* kyt neweze Thyahannak zent Anianus martyrinak tyztefseegere. 397a|

Becse: Az gonoz kwnok meg be yeweenek magyar orzagban. elezer erdelth ffel dwlwan: es mynd az nyrbaattorffagot. onnan az tyza melleekeet mynd *Bechee varayglan:* 401a|

Bél: meene *belnek pwztayaba* [ti. Szent Gellért] 544a|

Bihar: mynd az Nyrseegöt *Byharyg*. ffel dwlaak es el vyweek [ti. a kunok] 398b| Myeert kedeeglen meeg ew eeleteeben meg hatta vala hogy *Byhar varaddaa* vynneek temethny ew tefteet. halala wtaan. [ti. Szent László] 402b|

Bodrog: Annak wtanna meene alaa *Bodrog war megyeben* hofweth napyara 401b|

Borsova: Az kwn kyral azon raytta ragadwan. nagy haddal be yewe magyarraa. es zallaa meg vng varaat es *Borfuaat* 400b|

Buda: kynek mykoron. felfseeges reeghy layos kyral mynd az wrakkal latta volna. teekelletes Iamborffagaa. keeree hogy. Dychőseeges remethe zent paalnak zent tefteet emelnee ffel *Bwdarol*. 631b| es helheteek. *Bwda varaban*. [ti. Szent Pál testét] 631b| hozaak zent palnak tefteete [így!] keth aprozentöknek. teftywel: magyar orzagban. *Budanak fee es kyraly varafaban:* 631b| keeree hogy. Dychőseeges remethe zent paalnak. zent tefteet emelnee ffel *Bwdarol*. zent Ianos Capolnayabol. ees vynnee. *Bodogffagus* zent Lewryncz martyrnak eegyhazaban *Buda felet* 631b| De az magyary

Nagyffagus wrak ees azon valo erwendeteff byzodalmokban nagy fok helyen ez orzaag zerttezerent kylemb kylemb nemes zent kalafstromokat rakattanak ... reeghy laos kyral *Buda felőt* zent paalt. ... Matyas kyral Chewtteth. jambokot es *Buda felőt* feyeer egyhazat 633a| vewee ffeel az zent testet. es vywee zent lewryncz martyrnak egyhazaban *Bwda fölöt*: 632a|

Család: De az magyary Nagyffagus wrak ees azon valo erwendeteff byzodalmokban nagy fok helyen ez orzaag zerttezerent kylemb kylemb nemes zent kalafstromokat rakattanak ... Harazty ferencz *chaladyt*: 633a|

Csanád: Az kewet kedeeg *Chanaddaa* vyteek es az ew oltaranak feelyben raktaak emleközettre, 545a| Az zeegan magyary wrak azeert kyk meeg wgyan valanak tytkon gywleenek *chanaddaa* 396b| hozyaa hywataa zent| Geelerdöt az pwztabol. es yollehet akarattya ellen pyfpekkee tewee *Chanady egyhazban*: 544b| De enneehan eztendö el mwlwan. Maurus *chanady pyspek* Andraf kyraltwl meg keree zent geelerdnek testeet es az ew egyhazahoz vywee 545a|

Csöt: De az magyary Nagyffagus wrak ees azon valo erwendeteff byzodalmokban nagy fok helyen ez orzaag zerttezerent kylemb kylemb nemes zent kalafstromokat rakattanak ... Matyas kyral *Chewtteth*. 633a|

Diósgyör: Vala *Dyosgewrben* egy maga byró porkolaab. kynek ymre vala newe. 633a|

Duna: De mykoron meegh ees leehne gherelyekkel atal vereek ewtet: es eegy nagy kew'ön az *dwna zeeleen* el töreek feyeet 545a| Ky mykoron az *dwna vyz* mellee ywtot volna yme nagy fok neep veewee kerwl 545a| Annak okaert ees atal yeween az *dwna vyzeen* ky vonyaa magaat az teeb neep közzöl. 401a| vywanak meg az alfhelden az *dwna mellet* 290b|

Erdély: Az gonoz kwnok meg be yeweenek magyar orzagban. elezer *erdelth* ffeel dwlwan: 401a| Egyk rezeet kyldee yztragomy kappwra Az mafodykat *Wefprymee*: Az harmadykat el. ffeel Györree. Az Negyedyketh el bee *erdelben*. 496a| Annak wtanna az kwnok *erdeel felöl* mezés kapwyan meg be ytenek 398b| kynek byzonfagaat vallyak mynd ez may napyglan ees kyk *erdel felee* meennek: hol ott ees nagy zeep kwth feyek vannak ky folywaan. 404a| Es *erdenfeegh* az ydötwl foghwa magyar orzaghoz halgatot mynd ez ydeyglen 496b| es meg eskweek neky hogy ha zeghedfeegwl mellee yewne lazlo kyral ellen. *Erdelffeegöt* neky adnaa. 400b| zent Ijthwan kyral nyomoteek *erdely vayda ellen*. 496a| Majod hada zent Ijthwan kyralnak leen. *Erdely waydawal*: 496a|

Esztergom: Es mykoron az bodogh magzat zyletöt volna. zent Albert pyspek *yztragomot* az zent newre meg kereztolee [ti. Szent Istvánt] 494b| Nagyffagus tyztö-lendew *Iztragomy Demeter* erfek. Romay Cardinal es Gubernator: 631b| Es erfekkee pyspekkee emelte zentölte ewketh: mynt olwafstatyk hogy zent Martonbol az apathwr zerzetből *yztragomy erfekkee* valazta valazta [kétyszer!] eegy zent eeletw fratert 497a| Egyk rezeet kyldee *yztragomy kappwra* 496a|

Fehéregyház: De az magyary Nagyffagus wrak ees azon valo erwendeteff byzodalmokban nagy fok helyen ez orzaag zerttezerent kylemb kylemb nemes zent kalafstromokat rakattanak ... Matyas kyral Chewtteth. jambokot es *Buda felöt* feyeer egyhazat 633a|

Fehérvár: de elől veeweek ewtet es rywyd bezeeddel meg fogaak, es zemeyt ky tolywan *feyeer valat* [igy!] hala megh 396b| Annak wtanna Iamborwl eelween wgy tartaa mynt yo attyaat es holtok wtan *ffeyeer varat* nagy tyztóffeeggel temetettee el: 496b| mykoron *ffeyeer varatt* el temetteek volna 499b| olyan yeles ynnep napon *feyeer varatt* oly nagy yeles zeep es bölch predicaciot teen hogy mynd nyayan chodalkoznak vala raytta. 544a| Endre herczek azert az Iambor kereztyen pyspekőkkel meene *feyeer varraa*, es az koronawal meg koronaztateek 396b| Mykoron latta vona Bela hogy mynden felől bekefeege vona: meene *feyeer varraa* mynd az Iambor pyspekőkkel es meg koronaztateek az zent koronawal 397b| mwkalkodeek nagy faratfaggal *feyeer varraa* es mykozneek zent ifthwan kyral Coporffoyanaal 617a| tanacchal eelween: közelfeeghnek okaert tereenek *feyeerwar felee* hol ott az zent kyralok teste nywgozyk vala: 402b| Annak wtanna chodakeeppen zent angyala myat ky yelentee Elezer egy mercurius newo yambor fraternek ky secularis pap voltaban *feyeer vary zent egyhazban* Custoffagot vyfelt vala. 500a|

Fekete Körös: Rakattata egy yeles zent [Calafstrom] Monoftrorth. az *fekethew kőrös* parttyan. kyt varad ffewnek newezee. 401b|

Gombaszeg: De az magyary Nagyffagus wrak ees azon valo erwendeteff byzodalmokban nagy fok helyen ez orzaag zerttezerent kylemb kylemb nemes zent kalafstromokat rakattanak ... Sepóffy wrak *Gomba zegót* porwath. es Tokayth. 633a|

Győr: Eggyk rezeet kyldée yztragomy kappwra Az mafodykat Wesprymee: Az harmadykat el. ffeel *Györree*. 496a|

Havasalföld: Az Zoltan ffeyedelem kedeegh *hawaf el földeeben* nagy erekes leen es hatalmas 496b| Harmad yeles hada leen zent Ifthwan kyralnak az Bologarok es olahok ellen *hawaf el földeeben* 496b|

Horvátország: ydew be telween ew haytaa magyar orzaghoz. korontal orzagot. es *horwat orzagot*: 400b|

Kalocsa: kyldée be *Calachay* erfeket Romaban wr papahoz. 497b| *Calachay* erfekkee frater Africofth [ti. Szent István választotta] 497a|

Kanizsa: Es az Iambor kyralnak feghedelme myat es harom eztendew wtan meg eelegödween wr iften az ew zolgyanak eeleteen, efeek halaluf agyba es vytetee magaat *kanyfara* es ott ky mwleek ez vylagbol 398a|

Kelenföld: Annak wtanna ragadaak. mynd zekereftewl es eeg nagy heegyrol alaa ezteek. kynek *kelen földé* newe. 545a|

Kerlés: ottan hamar wtannok eredeenek es el ereek ewket az nagy magaff *kyryeleyf heegy* alat: [ti. a kunokat] 398b|

Korontál: ydew be telween ew haytaa magyar orzaghoz. *korontal orzagot*. es horwat orzagot: 400b|

Lád: De az magyary Nagyffagus wrak ees azon valo erwendeteff byzodalmokban nagy fok helyen ez orzaag zerttezerent kylemb kylemb nemes zent kalafstromokat rakattanak ... czudar peter *Laadot*. 633a|

Lápos: es ymaran atal mentenek vala *Lapofnak* es *Zamofnak* vyzeyn 398b|

Magyar ~ Magyarország: EEth veege vagon zent Stanyzlo Craccay pyspeknek eeleteenek. azon eztendöben mykoron *magar orzag* nagyob reezre el vezee mynd laos kyrallal es az wrakkal Ezer ewt zaaz hwzon heet eztendöben. 300a| kyt ez zegheen *magyar orzaagh* wgyan akarattya ellen valazta kyrallyaa, [ti. Szent Lászlót]

400a| Az zegheen *magyar orzag* kedeeg nagy banatban keferwfeegben efeek raytta.
 401b| O zerelmes atyamffyay ky mondhat ellene hogy meeg reeghen ennek elette
 nyomorwfagot zenwedöt volna *ez zegheen magyar orzag*. 633a| enneel nagy haad
magyar orzagban ew elöttök foja nem volt. [ti. a kunok előtt] 401a| Azth lathwan es
 halwan. nem chak *magyar orzagban* De mynd egheez kereztyenfeegben. nagy
 fyalom es banat tamada eellyen kegyes kyralnak halalaan. 402a| Azt lattyok hallyok
 hogy meegh fem yob. Sem ollyam *magyar orzagban* nem tamadot. [ti. mint Szent
 István] 498a| Es *magyar orzagban* myndden öröm vygafaag nagy keferwfeegre val-
 tozeek: 499b| mykoron *magyar orzagban* wralkodneek mafod geysfa kereztyen
 kyral ky vala vak Bela kyralnak elffew zylötte 504b| Es az ew tanacchanak yntefeeböl
 akkoron kele ffeel. hogy az zyz mariaat. *ez magyar orzagban*. Bodog azzonnak awagy
 ez vylagnak nagy azzonnyanak hywnaak: 544b| Ez nemes dragalatus zent Confessor.
 es martyr tamada *magyar orzagban*. [ti. Szent Gellért] 545a| kyhez hafonlatus ew wtan-
 na nem yghen tamadot. *ez zegheen magyar orzagban*. [ti. Szent Gellérthez] 545a|
 Veegre halwan *magyar orzagban* zent Ifthwan kyralnak choda teetelyt mwkalkodeek
 nagy faratfaggal feyeer varraa 617a| Byzonyawal zenetlen valo halaa adaffal. dychee-
 rettel: es lelky tefty erwendetes zolgalattal. tartozwnk: ez veeghetetlen yrgalmaffagw
 myndden hato wr istennek: hog dychöfeeges remethe zyz zent paal ewfewnknek
 zent penitencia tarto teftet. es. meltofagus öröklयेeet. *Ez magyarorzagban* lakoza
 hyw kereztyenek közyben meltoztatot yktathny: 631a| mykoron yrnanak: Ezer
 harom zaaz nyolczwan egy eztendöben mykoron: *magyar orzagban* wralkodneek. az
 nagy layos kyral: 631b| hozaak zent palnak teftete [igy!] keth aprozentöknek tes-
 tywel: magyar orzagban. Budanak fee es kyraly varafaban: oly nagy tyztöffeeggel.
 es kezewlettel. öly nagy proceffiowal es ayo'tatoffaggal. kyhöz hafonlatos foja
magyar orzagban nem volt: 631b| Mafod haznalattya leen. az zent remethe zerzeth-
 nek megh fokafwlafa *magyar orzagban*. 632b| Dychöfeeges zent demeter martyr.
 mynt yrafban talallyok tamada *ezen magyar orzagbol*: zeremfeeghnek tartomanya-
 bol: 593b| Dychöfeeges zent Marton pyfpeknek tamadafa es zyleteefe yfmertetyk
 lenny *magyar orzagbol*. 623b| eeggyefwlyyetök az eedes zeep Iefus wrwnk zyleyeehez.
 es zerelmes yegöfyhez. kyk közzöl eeggyk es yeles nemes azzonywnk es nemzetwnk
magyar orzaagbol zent erfebeth: 641a| Es nagy haddal be yewe efmeg *magyar orzagba*.
 [ti. Béla király] 397b| fogaa meg Gywlaat mynd azzon feleffeeghewel: es keth ffyay-
 wal. kydee be *magyar orzagba* foghwa: [ti. Szent István] 496a| Annak wtanna kylemb
 kylemb orzagokra hordoztathny. es veegre hyres newes *magyar orzagba* le helhetny
 632b| yewe *magyar orzagban* [ti. Boleslaw király] 300a| Azonközbe yteenek be az
 Chewk *magyar orzagban* 398b| Az gonoz kwnok meg be yeweenek *magyar orzag-*
ban. 401a| es nagy foglyokat hozwan teree haza zent kyral. *magyar orzagban*. [ti.
 Szent László] 401b| Mykoron az orozok be ytöttek vona *magyar orzagban* 403a|
 Es haza yewe az zent kyral nagy nyerefeeggel *magyar orzagban*: [ti. Szent István]
 496b| kyldes be Calachay erfeket Romaban wr papahoz. [ti. Szent István] ... hogy
 ez wyonnan valo kereztyeneknek *magyar orzagban* kyldene papay Aldomafth.
 497b| Mynemiew zandeka kedeeg ewneky vona yelentee meg ott az Iambor|| Feye-
 delemnek es azt tanacholaa ewneky hogy ne meene. de ynkaab ha haznalny akarna
 predicallafawal terne *magyar orzagban*. 544a| hozaak zent palnak teftete [igy!]

keth aprozentóknék teftywel: *magyar orzagban*. 631b| Elffew haznalattya leen zyz zent paal ewfenknek *magyar orzagban* hozaafa. 632b| kynek. mykoron fogadaft tett vona hogy ha az veneczeyeket meg hodolthhatnaa: onnan ewtet ky hoznaa *magyar orzagban*: es hamar valo ydöben akarattyanak wra leen. [ti. Lajos király] 632b| Annak wtanna Endre kyral kylde el lengyel orzagban Bela attyaffya wtan: ky mykoron mynd hozyaa tartozowal *magyarraa* yewt vona attyaffyahoz Endre kyral nagy eremmel|| Vewee es fogadaa ewtet mynt zerelmes attyaffyaat 396b| mykoron azeert *magyarraa* yewttenek vona 398a| Az kwn kyral azon raytta ragadwan. nagy haddal be yewe *magyarraa*. 400b| ydew be telween ew haytaa *magyar orzaghoz*. korontal orzagot. es horwat orzagot: [ti. Szent László] 400b| Es erdenfeegh az ydötwl foghwa *magyar orzaghoz* halgatot mynd ez ydeyglen 496b| Tamada boldogffagus zent Ieronimus Stridon newo varafbol. tot es *magyar orzaghnak hatara közöt* az tenghór felöl 560b| Azeert meltobnak lattateek hozatathny ez zent *magyar orzaghnak nemes hegyeere* hol oth tyztöffeeggel tartatyk mynt lattyok. 632b| Azt ees meg yfmary vala meeg annak elette mykoron gonoz tanach. es haborwfaag törteent ez *zegheen magyar orzaag ellen*. 495a| Dychewfejes zent Ersebeth Azzonnak Innepeeröl. ky vala *Magyary Andre kyralnak* Leanya. 639a| Mynt kedeeg Lwdwlffus mongya *heet magyary meel földet* keel vala mennyök Ierwfalemygh 50a| hamar valo napon el vezteek orzagoknak nagy rezeeth, mynt *layof magyary kyralnak* ees leen dolga 295b| *Az zegeen magyary wrak* azeert kyk meeg wgyan valanak tytkon gywleenek chanaddaa 396b| *De az magyary wrak*. Kalmant teweeek kyrallyaa ew holta wtaan. 402a| hol ott valanak mynd *az magyary wrak* [igy!] 544a| *De az magyary Nagyffagus wrak* ees azon valo erwendeteff byzodalmokban nagy fok helyen ez orzaag zerttezerent kylemb kylemb nemes zent kalastromokat rakattanak. 633a| Zent Ifthwan kyral halwan az gonoz zandekot. egyben hywaa *az magyary wrakat*. 496a| Es hozyaa hywataa mynd *az magyary wrakath wrffyakat. es pyspeköket*, [ti. Szent László] 402a| Es azon hofweethnak ynnepeebe el Bwlchwzeek *az magyary wraktwl*. [ti. Szent László] 401b| Bel telween azeert ymaran wgy mynt negywen eztendök es Lattatot vona kegyes zent lazlonak es *az magyary wraknak* Iambor pyfpekeknek zent Ifthwan kyralnak es zent ymre herczegnek vytezködew zent teste ket ffe emelny: es nagyob tyztöffeegnek okaert ez feld zynre hozny es meg Canonizalni. 400b| Kewef ydew azert el mwlwan az felffeeges kyral. *az magyary yo wraknak tanachokbol*: ... keeree hogy. Dychöfeeges remethe zent paalnak. zent testeet emelnee ffe. Bwdarol. 631b| *Az magyar orzaghy feyedelmek* kedeeg lathwan az ydonek alkoholmatlan es meezze voltaat: feeleenek raytta. hogy az zent kegyes kyral testeenek romlafa ne lenne az nagy buzgo hewfeeghnek myatta: 402b| Byzonyawal azert meltan keel ez dychöfeeges Cristus Iefusnak valasztot vytezeet es Confessoraat yelessen ez *zegheen magyar orzagbely nyomorwlt neepnek* dycheerny tyztölny. 494a| Wr papanak ky azon ydöben vala: meltonak lattatek *magyar orzagbely nemes zentök* ket ffe emelny helyekröl: 499b| Es ew atala mynd *egheez magyar orzagbely hywöknek* nylwan ada lenny: 500a| twggyatok zerelmes atyamffay hogy hamar valo ydöben ez *magyar orzagbely neep* meg ozol egymafwl 544b| Bodog zent ymröhnek leelkeet vyzyk ffeel az zent angyalok ky *magyar orzagbely zent Ifthwan kyralnak*

ffya. 616b| Adateek ez zent meennyey magzat. *Magyar orzag bely Andras kyralknak* az ew Iamborfaganak erdemes voltaeert 639b|

Meszés Kapu: Annak wtanna az kwnok erdeel felől *mezes kapwyan* meg be ytenek 398b|

Mindszent: De az magyary Nagyffagus wrak ees azon valo erwendeteff byzodal-mokban nagy fok helyen ez orzaag zerttezerent kylemb kylemb nemes zent kalafstromokat rakattanak ... Bwzlay wrak. *mynd zenteth*. 633a|

Mogyoród: Az okeert ees az fok bytangbol eg zent egyhazat rakattata *monyorof-don* [ti. Szent László] 399b|

Moson: Salamon kyralk kedeeg fwta *Mofon* newó varban 399 b|

Nándorfehérvár: Es atal menwen az Zawa vyzeen *Nandor feyeer varnaal* 398 b| ky kőzzöl valanak Solutor Auentor Octavius kyk *nandor feyeer waar felee* zenwe-deenek az al feldön: 548b|

Nyírbátorság: Az gonoz kwnok meg be yweenek magyary orzagban. elezer erdelth ffil dwlwan: es mynd az *nyrbaattorffagot*. 401a|

Nyírség: es mynd az *Nyrseegó* Byharyg ffil dwlaak es el vyweek 398b|

Nyitra: kyldee yghen hamar egy Buda newó Ispannyaat Egrwth fffyaat: az ew attyanak ewcche fffya wtan. kynek Vazwl vala newe. kyt azon ydöben ew gonoffa-gaert tarttat vala *Nitryay pyspeknek fogffagaban*: 498b| Annak okaeert kylde el Budaat hogy az ew fyweet kynek Wazwl vala newe az *Nitriay temleczből* ky hoznaa 395a|

Pécs: de elöl veeweek ewtet es rywyd bezeeddel meg fogaak, es zemeyt ky toly-wan feyeer valat [igy!] hala megh es vyweek *pecchee* temethny: myeert az monofstort ew rakatta vala [ti. Péter király] 396b| meg fogadaa tanachaat az Iambornak. Es yewe *pecchee* Maurus pyppekhez: [ti. Szent Gellért] 544a| *pechy Balynt pyspek* es zagrabi paal pyppek: ... hozaak zent palnak testeete [igy!] keth aprozentöknek testywel: magyary orzagban. 631b| *pecy pyspekkee* frater Maurofth. [ti. Szent István választotta] 497a| Es frater Mauruft azonnal. *pechy pyspekkee* tewee 616a|

Pest: Zent testeet kedeeg akkoron elezer temeteek el *pesten* bodog azzon egy-hazaban. 545a| zent Gyelerd pyppek ees azon ydöben zenwede martyromfagot *pefthnek varafaban* mynd ew hozyaa tartozoo Iambor pyppekekkel 396a

Porva: De az magyary Nagyffagus wrak ees azon valo erwendeteff byzodalmok-ban nagy fok helyen ez orzaag zerttezerent kylemb kylemb nemes zent kalafstromokat rakattanak ... Sepőffy wrak Gomba zegót *porwath*. es Tokayth. 633a|

Pozsony: Salamon azert marada nagy Bwal *Posonban* 399b| Salamon kyralk kedeeg fwta Mofon newó varban es *posonban* 399b|

Rákos: es meeneenek az *Rakwsra* [ti. Géza és László] 399a|

Sárospatak: De mykoron fok hadakozaaf wtan ez ees gonozzaa lett, meg óleek ewtet az tyza mellet egy falwba es el temeteek: ky maftan fekyzk *farof patakon*. [ti. Aba Sámuel] 395b|

Siklós: Az ydöben mykoron yrnanak 1422 eztendöben. Sidmond czazarnak ydeyn Vala *Soklyos* varaaban egy Iambor lazlo newó porkolaab. 633b|

Somogy: De az magyary Nagyffagus wrak ees azon valo erwendeteff byzodal-mokban nagy fok helyen ez orzaag zerttezerent kylemb kylemb nemes zent kalafstro-mokat rakattanak ... Az nagy Banffyak. zent peterth *Somogyban* 633a| Vala azert az

ydöben *Somogyffagban* egy pogan hatalmas herczek, kynek kwppan vala newe 496a| ky meegh zent Isthwan attyanak celteeben ees: eröffen wralkodyk vala. mynd egheez *Somogfagban* es zalaffagban: 496a| Es az gonoz hytetlen *Somogy hyspant* vagataa neeggyee Zent Isthwan kyral 496a|

Zalánkemén: Salamon kyral azeert es az herczegök gywleenek *Zalonkemennee* 398b|

Zaláság: ky meegh zent Isthwan attyanak celteeben ees: eröffen wralkodyk vala. mynd egheez *Somogfagban* es *zalaffagban*: 496a|

Szamos: es ymaran atal mentenek vala Lapofnak es *Zamofnak vyzeyn* [ti. a kunok] 398b|

Száva: Es atal menwen az *Zawa vyzeen* Nandor feyeer varnaal 398b| az orozok meg be yteenek az *Zawa felöl* 398b|

Savaria: Dychöfeeges zent Marton pyspeknek tamadafa es zyleteefe ysmertetyk lenny magyar orzagbol. *Sabarianak* varafabol: 623b|

Szavaszentdemeter: es azon varafban zyleteek. kyt annak wtanna az ew zent neweere newezeenek: kynek *zawa zent Demeter* newe. [ti. Szent Demeter] 593b|

Szekszárd: De myeert hogy ennen maga ees zaar homlökvala az ew akarattya zerent newezteteek *zekzardnak*: 398a| Es vyteteek az *zeegzaardy monofstorban* kyt meeg celteben rakattatot vala: [ti. Béla király] 398a|

Szent András: De az magyary Nagyffagus wrak ees azon valo erwendeteff byzodalmokban nagy fok helyen ez orzaag zerttezerent kylemb kylemb zent kalafstromokat rakattanak ... Thamas erfek. *zent andrafth*: 633a|

Szentjobb: De az magyary Nagyffagus wrak ees azon valo erwendeteff byzodalmokban nagy fok helyen ez orzaag zerttezerent kylemb kylemb zent kalafstromokat rakattanak ... Lazlo kyral *zent yogoth*: 633a|

Szent Márton: Es erfekkee pyspekkee emelte zentölte ewketh: mynt olwafatatyk hogy *zent Martonbol* az apathwr zerzetből yzragomy erfekkee valazta valazta [igy!] eegy zent eeletw fratert. 497a| Annak wtanna eegy ydöben|| Zent Isthwan kyral meene *zent Martonban* az Iambor apatwrakhoz. 616a|

Szent Pál: De az magyary Nagyffagus wrak ees azon valo erwendeteff byzodalmokban nagy fok helyen ez orzaag zerttezerent kylemb kylemb zent kalafstromokat rakattanak ... reeghy laos kyral Buda felöt *zent paalt*. 633a|

Szent Péter: De az magyary Nagyffagus wrak ees azon valo erwendeteff byzodalmokban nagy fok helyen ez orzaag zerttezerent kylemb kylemb zent kalafstromokat rakattanak ... Az nagy Banffyak. *zent peterth* Somogyban 633a|

Szerémség: Dychöfeeges zent demeter martyr. mynt yrafban talallyok tamada ezen magyar orzagbol: *zeremfeeghnek tartományabol*: 593b|

Stridon: Tamada bodogffagus zent Yeronimus *Stridon* newo varafbol. tot es magyar orzaghnak hatara közöt az tenghör felöl 560b|

Taksony: Annak okaert meg ölee ewtet iften: es temeteek el ewtet *taxont* az alföldön az poganok közöt [ti. Leventét] 396b| Es lakafa vala *taxon öreeny* az alföldön [ti. Taksony fejedelemnek] 495b|

Temesköz: Es mykoron meg hallotta vona. Azonnal wtannok leen es eree el ewket az *themes közbe*. [ti. a kunokat] 401a|

Terebes: De az magyary Nagyffagus wrak ees azon valo erwendeteff byzodal-mokban nagy fok helyen ez orzaag zerttezerent kylemb kylemb zent kalaftromokat rakattanak ... Pryny emre nadryspan *Terebest.* 633a|

Tihany: es temeteek el *Tyhanban* kyt annak előtte ew rakattatot vala [ti. Endre királyt] 397b| kiral azeert mynddenek előtte rakattata egy monoftort az Balaton parttyan kyt neweze *Thyahannak* zent Anianus martyrinak tyztefseegere. 397a|

Tisza: Az gonoz kwnok meg be yeweenek magyar orzagban. elezer erdelth ffil dwlwan: es mynd az nyrbaattorfjagot. onnan az *tyza melleekeet* mynd Bechee varayglan: 401a| De mykoron fok hadakozaaf wtan ez ees gonozzaa lett, meg oleek ewtet az *tyza mellet* egy falwba es el temeteek: 395b| zallanak egybe az *tyza dwna kőzbe* 397b|

Titel: harmad ffya leen ezen orzagban ky neweze lompeerthnak: ky maftan az alföldön *Tyteelben* fekzyk. 397a|

Tokaj: De az magyary Nagyffagus wrak ees azon valo erwendeteff byzodal-mokban nagy fok helyen ez orzaag zerttezerent kylemb kylemb zent kalaftromokat rakattanak ... Sepőffy wrak Gomba zegőt porwath. es *Tokayth.* 633a|

Tótország: kegyes zent lazlo az ydőben vala *toot orzagban.* 401a| yewe *toth orzagban* 443b| Tamada bodogffagus zent Ieronimus Stridon newő varafbol. *tot* es magyar *orzaghnak hatara kőzöt* az tenghőr felől 560b|

Trencsén: Azonközbe yteenek be az Chewk magyar orzagban es *Trenchen tayyaat* mynd ffil dwlaak es nagy fok neepet yozagot vynek el 398b|

Újhely: De az magyary Nagyffagus wrak ees azon valo erwendeteff byzodal-mokban nagy fok helyen ez orzaag zerttezerent kylemb kylemb zent kalaftromokat rakattanak ... paloczy wrak: *wyhelth:* 633a|

Ungvár: Az kwn kiral azon raytta ragadwan. nagy haddal be yewe magyarraa. es zallaa meg *vng varaat* es Borjuaat 400b|

Vác: es temetteteek *vaczot*, az zyz marianak monoftoraban kyt ennen maga rakattatot vala. [ti. Géza király] 400a| hol ott az dyadalomnak wtanna Gyeysa egy nagy monoftort rakattata newezween az Iambor remette neweere *vacznak.* 399a| Azonközbe Geyfsa meene *vaccz felee* 399a|

Várad: Myeert kedeeeglen meeg ew eeleteeben meg hatta vala hogy *Byhar varad-daa* vynneek temethny ew testeet. halala wtaan. 402b| Rakattata egy yeles zent [Calaftrom] Monoftorth. az fekethe w kőrös parttyan. kyt *varad ffewnek* newezee. [ti. László király] 401b| De mykoron *varad felee* terttenek vona lataak haat myndden embery seghődelemmel kyl *varad felee* meegyen az zent tefth mynd zekereftewl: 402b| Mykoron. az *varady monoftorba* el akarnaak temethny. monda neky. hogy az zent tefth dohos vona: 402b| Mykoron ew yó zokafazerent egy eeyel be meent vona az *warady monoftorban.* ayo'tatus ymachagnak okaerth: 403a|

Vázsony: De az magyary Nagyffagus wrak ees azon valo erwendeteff byzodal-mokban nagy fok helyen ez orzaag zerttezerent kylemb kylemb zent kalaftromokat rakattanak ... kynyfy paal *wafonih* 633a|

Veszprém: Egyk rezeet kyldee yztragomy kappwra Az mafodykat *wesprymee:* 496a| Egy ydőben mykoron chak egy tytkus zolgayawal| Ayoytatus ymachagnak okaert meene *wesprimee* zent Gergy martyr Capolnayaban [ti. Szent Imre] 616b|

Visegrád: Annak okaert ees fogataa meg ewtet kegyes zent lazlo. es vettete az temleczben *Vyfegradban*. hovy meg yobboytanaa ennen magaat. es vethnee le haraghyaat 400b|

Zágráb: pechy Balynt pyspek es *zagrabi paal* pyspek: ... hozaak zent palnak tešteete [így!] keth aprozentóknék teštywel: magyar orzagban. 631b|

Zsámbok: De az magyary Nagyffagus wrak ees azon valo erwendeteff byzodal-mokban nagy fok helyen ez orzaag zerttezerent kylemb kylemb zent kalaštromokat rakattanak... Matyas kyral Chewtteth. *fambokot* es Buda felót feyeer egyhazat 633a|

GEOGRAPHISCHE NAMEN IM ÉRDY KODEX

VON

ERZSÉBET DIENES

Der sowohl in sprach- wie literaturgeschichtlicher Hinsicht sehr wertvolle Érdy Kodex (geschrieben in den Jahren 1526—27) enthält sehr interessante ungarische geographische Namen, die für die Namenskunde von nicht geringer Bedeutung sind; so z. B. die Namen: *magyar*- 'Magyarország; Ungarn' 406b: "...nagy haddal be yewe *magyarra*" d. h. 'er zog mit grossem Heere nach Ungarn'; 495b: *taxont* 'In Taksony', 544a: "meene *belnek* pwztayaba" 'er ging in die Heide *Bel* (später: *Bél*) usw. Diese Angaben sind auch für die historische Laut- und Formenlehre sehr wertvoll.

Die Verfasserin dieses Artikels hat diese geographischen Namen des Érdy Kodex zusammengestellt und veröffentlicht sie in alphabetischer Reihe.